Το θεατρικό μέλλον χαμογελά...

Δύο παραστάσεις, προϊόντα εξαντλητικής και μακρόχρονης πρόβας - **Κριτική Σπύρος Παγιατάκης**

Συμβαίνουν πράγματα και θάματα αυτήν τη στιγμή στο θέατρό μας. Καλά πράγματα. Η αλήθεια, βέβαια, είναι ότι κάποιες διεργασίες έχουν αρχίσει εδώ και χρόνια. Παρ' όλο τον πληθωρισμό του (σε ποιο άλλο μέρος του κόσμου υπάρχουν τόσες σκηνές όσες στην Αθήνα!) το θέατρο στην Ελλάδα μοιάζει να ξανανιώνει. Και δεν είναι μόνο το κοινό το οποίο είναι πλέον σε πολύ νεώτερες ηλικίες από άλλοτε. Είναι και μια σειρά από θεατρικές ομάδες που δεν είναι απλώς «νεανικές» και «φρέσκιες», αλλά εφαρμόζουν κιόλας μεθόδους δουλειάς που μαρτυρούν σοβαρή σκέψη και διάθεση να πάνε την τέχνη τους παραπέρα. Να πάρουμε, για παράδειγμα, την παράσταση «Το Πορτοκάλι με την Περόνη» ή «Παιχνίδια Πολέμου» από την «Ομάδα Καλλιτεχνών - ΟΥΓΚΑ ΚΛΑΡΑ».

Σκηνή από την παράσταση «Το Πορτοκάλι με την Περόνη» ή «Παιχνίδια Πολέμου» από την «Ομάδα Καλλιτεχνών - ΟΥΓΚΑ ΚΛΑΡΑ».

Είθισται μετά την «κανονική» θεατρική περίοδο που τελειώνει με το Πάσχα, στα αθηναϊκά θέατρα του κέντρου αλλά κυρίως της περιφέρειας να ξεφυτρώνουν μικρά άγνωστα συγκροτήματα που θέλουν να δείξουν τη δουλειά τους. Οπως αυτό εδώ από τη Θεσσαλονίκη, το οποίο παρουσιάζει σχεδόν αποκλειστικά με το σώμα και την κίνηση: «παιδιά που γεννιούνται, μεγαλώνουν, παίζουν, στρατεύονται και ξαφνικά καλούνται να πολεμήσουν», όπως συνοψίζει το πρόγραμμα της παράστασης.

Νέοι ηθοποιοί

Μια ομάδα νέων ηθοποιών (Κώστας Αναστασίου, Κώστας Νικολάου, Σωτήρης Ταχτσόγλου, Ευάγγελος Μανιτάκης, Γιώργος Κολοβός, Σίμος Τσακίρης, Κώστας Ισαακίδης, Δημήτρης Σακατζής και ο μουσικός Ηρακλής Λέγκος) γίνονται κυριολεκτικά λάστιχο πάνω στη σκηνή εικονογραφώντας μιαν ανθρώπινη πορεία από τη γέννηση μέχρι το τέλος. Οπως πληροφορεί από το πρόγραμμα ο σκηνοθέτης της παράστασης Δημήτρης Σακατζής, το θέαμα προορίζεται περισσότερο ως «υλικό εργασίας» για ένα ιδιότυπο θεατρικό εργαστήρι όπου συμμετέχουν και νέοι οι οποίοι προέρχονταν από χώρες όπως το Ιράκ, το Αφγανιστάν, την Αλβανία και ζουν στο «Παπάφειο» της Θεσσαλονίκης.

Το υπερκινητικό αποτέλεσμα ήταν μεν εντυπωσιακό ακόμα και για ένα κανονικό κοινό, παρ' όλο που ήταν έκδηλος ένας ερασιτεχνισμός, ο οποίος εκδηλωνόταν κυρίως με το γεγονός ότι δεν υπήρχαν ξεκάθαρα περιγράμματα στην κίνηση. Η παντομίμα, δηλαδή η τέχνη του να εκφράζεσαι δίχως λόγια, είναι από τις πλέον ντελικάτες τέχνες. Και υπάρχει μια πολύ συγκεκριμένη και εξυπηρετική τεχνική, όπως την ξεκίνησε συστηματικά πριν από καμιά ογδονταριά χρόνια ο Γάλλος Ετιέν Ντεκρού και τη συνέχισε ο συμπατριώτης του Ζ. Λεκόκ. Μια τεχνική η οποία απλώς δανείζεται στοιχεία από το χορό για να βάλει όμως σε κίνηση και το μυαλό του ερμηνευτή. Παράδειγμα: ένας χορευτής μπορεί να είναι άριστος χορευτής, αλλά κουτός σαν κότα. Σε κάποια παρόμοια περίπτωση ο μίμος θα προδινόταν αμέσως. Πιστεύω, λοιπόν, πως αν η Ομάδα ΟΥΓΚΑ ΚΛΑΡΑ είχε δαπανήσει σωστά κάποιο από το χρόνο της στη σωστή –να πω «επιστημονική» με τέτοιους επιστήμονες σαν τον μακαρίτη τον Ζαν-Λουί Μπαρώ, τον αθεόφοβο Μαρσέλ Μαρσώ που στα 83 του δίνει ακόμα παραστάσεις!– μελέτη της κίνησης, αυτή τη στιγμή θα είχε ήδη αναδυθεί στην αφρόκρεμα της νέας θεατρικής μας γενιάς. Γιατί κάτι άλλο που εντυπωσιάζει σε πολλές από τις νεόκοπες ομάδες είναι ο πολύς χρόνος που διαθέτουν για την επεξεργασία των λεπτομερειών. «Στην αρχική μορφή το έργο πρωτοπαίχθηκε τον Ιούνιο του 2002 στο Δημοτικό Θέατρο Ανετον της Θεσσαλονίκης», αναφέρει ο Δ. Σακατζής. Κι από τότε το επεξεργάζονται!

Η Golfo

Μια άλλη παράσταση, η Golfo, ορμώμενη επίσης από τη Θεσσαλονίκη, που περιελήφθη στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ Αθηνών (και Επιδαύρου) έχει δουλευτεί και ξαναδουλευτεί τρεις-τέσσερις φορές.

Αυτή ήταν η τρίτη «αναθεωρημένη» εκδοχή του βουκολικού ειδυλλίου του Σπύρου Περεσιάδη που έβλεπα από τον Φεβρουάριο του 2004, όταν την πρωτόδα στο ΚΘΒΕ. (Οι δημιουργοί της, ο ηθοποιός-σκηνοθέτης Σίμος Κακάλας και ο μουσικός Γιάννης Κατρανίτσας, προτιμούν να την αναφέρουν ως: VERSION 2.3 beta.) Κι ήταν και η καλύτερη! Εχοντας πλέον κατασταλάξει στο οριστικό της πλαίσιο (ένα Balkan Street Duo αποτελούμενο από δύο νοτιοανατολικοευρωπαίους κλόουν, οι οποίοι παρουσιάζουν την Γκόλφω σχολιάζοντάς την σε μια νεολαιίστικη βλαχοεγγλέζικη διάλεκτο) και έχοντας αφαιρέσει αρκετά από τα προηγούμενα νεο-μπαρόκ βιντεο-άρτ τερτίπια, τούτη δω η Γκόλφω κατάφερε μέχρι και να συγκινήσει, όταν το πρωταγωνιστικό ζευγάρι (Ελενα Μαυρίδου και Θόδωρος Οικονομίδης) έβγαζε τις σινο-manga-comics μάσκες του και απευθυνόταν «σοβαρά» στο κοινό.

Και στις δύο περιπτώσεις έχουμε μία πρακτική η οποία –αντίθετα με τα συνήθη αμερικανικά previews και τα επαρχιακά try-outs, ή ακόμα τις πολύμηνες πρόβες στο βερολινέζικο Μπερλίνερ Ανσάμπλ– σπάνια εφαρμοζόταν στην Ελλάδα: την εξαντλητική και μακρόχρονη πρόβα - παράσταση. Μόνο και μόνο γι' αυτό το στοιχείο, δηλαδή για τη σοβαρή ενασχόληση με την προετοιμασία μιας παράστασης, το θεατρικό μέλλον μοιάζει να χαμογελά.

Ναι, το θέατρο στην Ελλάδα βρίσκεται σε μια θετική πορεία μετεξέλιξης όπου πολλά αλλάζουν. Προς το καλύτερο. Και στη σκηνή και στο κοινό.

25 Ιουν 06